

Žinių technologijų (ir saityno technologijų) terminų žodynelis [2012-03-01 d. versija]

Turinys	psl.
1. Aiškinamasis žodynelis	1
2. Angliškų terminų rodyklė [Index of English Terms]	6
3. Terminų prasminių sąryšių schema	8

1. Aiškinamasis žodynelis (A A B C Č D E Ė Ę F G H I Ĳ Y J K L M N O P R S Š T U Ū Ů V Z Ž X)

AJAX technologijos (trumpoji forma: **AJAX**)

Rinkinys [saityno technologijų](#), kuriomis interaktyvaus tinklalapio atskiros dalys atnaujinamos asinchroniškai, neperkraunant viso tinklalapio. Toks atnaujinimas vykdomas įvykus numatytiems pokyčiams (pvz., vartotojui įvedus [duomenis](#), atlikus pasirinktą veiksmą) ar kas nustatytą laiko tarpą. Pvz., oro prognozės ar gautų laiškų kiekio langelis tinklalapio kampe, kurio turinys atnaujinamas kas 5 minutės (neperkraunant viso tinklalapio). Dar žr. [antrosios kartos saitynas](#)

angl. *AJAX, Ajax (Asynchronous JavaScript and XML)*

antrosios kartos saitynas

Saitynas, kuriame pereinama nuo statinių prie dinaminių bendrai naudojamo turinio tinklalapių, skatinamas tarpusavio bendravimas ir bendradarbiavimas. [Antrosios kartos saitynas](#) suteikia galimybę naudoti laisvai publikuojamo turinio bazes, [tinklaraščius](#), [vikius](#), [bendruomenių tinklus](#) ir [adresynus](#), [RSS](#), [AJAX technologijas](#), [hibridus](#), laisvosios prieigos [saityno paslaugas](#) ir kitokias interaktyvias sistemas. Pageidaujantiems pasinaudoti [antrosios kartos saitynu](#) pakanka turėti laisvai platinamą naršyklę.

angl. *Web 2.0*

bendruomenės tinklas

Internete veikiantis tinklas, kurį kuria, kuriame publikuoja įvairių turinių ir (ar) prie kurio jungiasi bendrų asmeninių ar profesinių interesų turintys arba kitaip susiję (kilę iš tos pačios vietos, kartu mokėsi ar pan.) vartotojai. [Bendruomenių tinklai](#) yra panašūs į el. pašto grupes ar skelbimų lentas, [vikius](#), tačiau nuo pastarųjų skiriasi tuo, kad [bendruomenių tinkluose](#) vartotojams paprastai leidžiama tik komentuoti, o ne keisti jau publikuotą turinį.

Dar žr. [antrosios kartos saitynas](#), [bendruomenių adresynų naudojimas](#)

angl. *social network*

bendruomenių adresynų naudojimas

1) [Metaduomenimis](#) (t. y. [folksonomija](#), reikšminiais žodžiais) grindžiamas tinklalapių adresų išsaugojimas, tvarkymas, populiarumo įvertinimas, paieška ir bendras naudojimas internete.

2) [Saityno](#) adresų kaupimas, rūšiavimas pagal pasirenkamus reikšminius žodžius ir tokių adresynų jungimas.

Dar žr. [antrosios kartos saitynas](#), [bendruomenės tinklas](#).

angl. *social bookmarking*

duomenys

Pavienui faktų, kurie yra arba gali būti renkami, saugomi, apdorojami, aibė. Pvz., matuojamų parametrų reikšmės.

angl. *data*

duomenų bazė (DB)

Pagal [konceptinį duomenų modelį](#) sudaromas [duomenų](#) rinkinys, kuriame aprašomos dalykinės srities [esybių](#) ypatybės ir ryšiai.

angl. *database (DB)*

duomenų bazių valdymo sistema (DBVS)

Programinės įrangos rinkinys [duomenims](#), [informacijai duomenų bazėje](#) tvarkyti. Paprastai [DBVS](#) turi priemones [duomenims](#) įvesti, patikrinti, kaupti, išrinkti, derinti ir kt.

angl. *Database Management System (DBMS)*

duomenų tyryba

[Duomenų](#) apdorojimas naudojant statistinius algoritmus koreliacijoms arba pasikartojantiems, numanomiems šablonams rasti turimose didelėse [duomenų bazėse](#), kompleksinius dėsningumų, naujų prasmių [duomenyse](#) paieškos būdus.

angl. *data mining*

duomenų išteklių tinklas

[Išteklių tinklas](#) ypač didelės apimties išskirstytai laikomiems [duomenims](#) bendrai naudoti ir valdyti.

angl. *Data Grid*

duomenų saugykla

Centralizuota [duomenų bazė](#), į kurią surenkami ir kurioje susiejami įvairių įmonės verslo procesų dalių ir [duomenų bazių duomenys](#). Šie [duomenys](#) analizuojami interaktyvaus analitinio apdorojimo (angl. *OnLine Analytical Processing, OLAP*), [duomenų tyrybos](#), [žinių radimo duomenų bazėse](#) priemonėmis.

angl. *Data Warehouse (DW)*; rečiau *central repository*

ekspertinė sistema (ES)

[Žiniomis grindžiama sistema](#), kuri pateikia tam tikros srities problemų sprendimus, naudodama [duomenis](#) ir taisyklių rinkinius, sudarytus tos srities ekspertų.¹

angl. *Expert System (ES)*

esybė

Palyginti savarankiškas tam tikros srities daiktas, reiškinys ar pan.

angl. *entity*

folksonomija

[Saityno](#) svetainių klasifikavimas, skirstymas į kategorijas pagal vartotojų bendruomenės spontaniškai vartojamus reikšminius žodžius tinklalapių turiniui apibūdinti, o ne pagal profesionalių klasifikuotojų kuriamas [ontologijas](#).

Dar žr. [bendruomenės tinklas](#)

angl. *folksonomy (folk taxonomy), collaborative tagging, social {classification / indexing / tagging}*

gridas *ntk.* žr. [išteklių tinklas](#)

hibridas

Interneto tinklalapis ar taikomoji programa, į kuriuos [AJAX technologijomis](#) ar kitomis priemonėmis integruoti vienas kitą papildantys elementai iš dviejų ar daugiau šaltinių. Pvz., [Panoramio](#) yra [Google Maps](#) ir nuotraukų su fotografavimo vietos geografinėmis koordinatėmis hibridas. Dar žr. [antrosios kartos saitynas](#)

angl. *mashup, mash-up*

informacija

Sutartinė [duomenų](#) prasmė, reikšmė, interpretacija ar pan.

angl. *information*

informacijos valdymas

[Informacijos](#) standartų, išteklių, procesų, [informacinių sistemų](#) ir [technologijų](#) darnaus naudojimo organizavimas, siekiant sklandžiai keistis [informacija](#) jos teikėjams ir gavėjams, įgyvendinti įmonės ar organizacijos valdymo tikslus.

angl. *information management*

informacinė sistema (IS)

Sistema, apimanti infrastruktūrą, organizaciją, personalą ir priemones, techninius bei programinius komponentus [informacijai](#) surinkti, apdoroti, saugoti, persiūsti, pateikti, skleisti, naudoti.

angl. *Information System (IS)*

informacinė technologija (IT)

[Technologija](#) bet kokių formų [informacijai](#) gauti, apdoroti, saugoti, išrinkti, naudoti, ja keistis ir pan.

angl. *Information Technology (IT)*

informacinė visuomenė

[Visuomenė](#), kurioje [informacijos](#) kūrimas, sklaidimas, [valdymas](#) ir manipuliavimas ja yra svarbiausia ekonomikos ir kultūros veikla.

angl. *Information Society*

išteklių tinklas

Techninės ir programinės įrangos infrastruktūra, kuri sujungia necentralizuotai valdomus (t. y. skirtingų administravimo sričių) nevienalyčius išteklius, naudoja standartinius atvirusius protokolus ir sąsajas, užtikrina teikiamų paslaugų kokybę (t. y. saugumą, patikimumą, našumą ir pan.).²

angl. *Grid*

išteklių tinklo informacijos sandas

[Išteklių tinklo](#) komponentas, jungiantis turimus [informacijos](#) šaltinius sąsajomis, kurios užtikrina unifikuotą prieigą prie įvairiarūšės išskirstytos [informacijos](#).

angl. *Information Grid*

išteklių tinklo žinių sandas

[Išteklių tinklo](#) komponentas, apimantis [žinių inžinerijos](#), [radimo](#) ir analizės metodus bei priemones (pvz., [duomenų tyrybos](#), sistemų mokymosi (angl. *machine learning*), intelektinių programinių agentų, matematinio modeliavimo, planavimo ir kt. metodus), skirtas hipotezėms generuoti, pasiūlymams teikti sprendimus priimančiams asmenims, [duomenų](#) gavimo kokybei gerinti ir pan.

angl. *Knowledge Grid*

kompiuterija

Kompiuterių, jų naudojimo būdų ir nagrinėjimo aspektų visuma.

angl. *computing, computers*

konceptinė schema žr. [konceptinis duomenų modelis](#)

¹ Paprastai [ekspertinė sistema](#) turi taisyklių [žinių bazę](#), faktų [duomenų bazę](#), loginio išvedimo įrenginį, paaiškinimų posistemę, [žinių įgijimo](#) posistemę ir vartotojų sąsają. Pirmosios kartos [ekspertinėse sistemose](#) naudojamos tik paviršutinės (angl. *shallow*) [žinios](#) – taisyklės „Jeigu < sąlygų rinkinys >, tai < išvadų ar veiksmų rinkinys > [pasitikėjimo koeficientas]“. Antrosios kartos [ekspertinėse sistemose](#) naudojamos giliosios (angl. *deep*) [žinios](#) – nagrinėjamos sistemos komponentų ryšių [modeliai](#).

² Idėja sujungti ir naudoti daugybę kompiuterių sudėtingiems uždaviniams spręsti taip pat lengvai, kaip elektros energijos sistemą (angl. *Power Grid*), kilo apie 1990 metus. Dažniausiai naudojami [skaičiavimo išteklių tinklai](#) ir [duomenų išteklių tinklai](#).

angl. *conceptual schema*

konceptinis duomenų modelis, *sin.* koncepcinė schema

Taikomosios srities, kurios [duomenų bazė](#) kuriama, pagrindinių sąvokų (konceptų) ir jų tarpusavio ryšių visumos atvaizdas – formalus [konceptinio modelio](#) aprašas.

angl. *conceptual schema, conceptual data model*

konceptinis modelis

Visuma prielaidų, kuriomis remiantis reali problema ar reali taikomoji sritis supaprastinama taip, kad būtų pasiekti modeliavimo ir valdymo tikslai. [Konceptiniai modeliai](#) naudojami kuriant [duomenų bazes](#) ir [informacines sistemas](#).³

angl. *conceptual model*

lygiagrečių ir paskirstytų skaičiavimų tinklas *ntk.* žr. [skaičiavimo išteklių tinklas](#)

loginis išvedimas

Naujų faktų išvedimas iš žinomų faktų, remiantis logikos taisyklėmis. [Loginis išvedimas](#) naudojamas loginiame programavime, [ekspertinėse](#) ir kitose [žiniomis grindžiamose sistemose](#), [semantiniame saityne](#) ir kt.

angl. *inference, logical inference*

metaduomenys

[Duomenys](#) apie pačius [duomenis](#): [duomenų](#) šaltinis, dydis, formatas ir pan. Pavyzdžiui, skaitmeninei medžiagai (t. y. tekstams, paveikslams, garsams, vaizdo įrašams ir jų kombinacijoms) aprašyti naudojamas „[Dublin Core](#)“ standartas, kuriame numatyta 15 [metaduomenų](#) elementų.

angl. *metadata*

metaduomenų saugykla, *sin.* metaduomenų repozitoriumas

Specializuota saugykla – svarbiausias verslo, [informacinių ir programų sistemų](#) inžinerijos informacinės infrastruktūros komponentas, skirtas inžinerinei [informacijai](#) (apie [duomenų](#) elementus, procesus, sąsajas) centralizuotai saugoti.

angl. *metadata repository*

modelis

Supaprastintas sudėtingos [esybės](#) ar proceso aprašas (pvz., formulių rinkinys), atvaizdas ar pan.

angl. *model*

ontologija

Bendrai naudojamas formalus tam tikros srities sąvokų (konceptų), tipų, jų tarpusavio priklausomybės, ryšių, aksiomų, dėsniumų ir kt. aprašas. Ontologijoms išreikšti dažnai naudojama standartinė [OWL](#) kalba. Dar žr. [semantinis saitynas](#)

angl. *ontology*

pasaulinis tinklas žr. [saitynas](#)

paslaugomis grindžiama architektūra (PGA)

Išskirstytos sistemos architektūra, kai visos [esybės](#) (programiniai komponentai) yra paslaugos ir visos matomos operacijos yra keitimosi pranešimais rezultatas. Visos [PGA](#) sąsajos yra apibrėžiamos nepriklausomai viena nuo kitos realizacijos ir nepriklausomai nuo realizavimo platformų; [PGA](#) paslaugos gali būti surandamos ir iškviečiamos dinamiškai.

Dar žr. [saityno paslauga](#)

angl. *Service-Oriented Architecture (SOA), Service-Based Architecture*

protokolas „Atom“ (trumpoji forma „**Atom**“)

Tobulesnis, sudėtingesnis [RSS protokolo](#) variantas, suteikiantis galimybę naudoti papildomas ypatybes – skaitmeninius parašus, autorių geografinės vietos nuorodas, apsaugą ar šifravimą, licencijavimą ir kt.

angl. *Atom*

RSS protokolas (trumpoji forma **RSS**)

[XML](#) kalba grindžiamas protokolas naujienoms skleisti [saityne](#). *RSS protokolo* patobulintas variantas yra [protokolas „Atom“](#). Dar žr. [RSS sklaida](#)

angl. *RSS, RDF Site Summary, Really Simple Syndication, Rich Site Summary*

RSS santrauka

[RSS protokolu](#) publikuojama interneto svetainės naujienų suvestinė, kurią galima prenumeruoti, siųsti, peržiūrėti.

Dar žr. [RSS sklaida](#)

angl. *RSS feed*

RSS sklaida

Interneto svetainės turinio (pvz., naujienų, [tinklaraščio](#) įrašų, pranešimų apie programinės įrangos atnaujinimą ir t. t.) sklaidimas, publikavimas standartiniu [XML](#) formatu. [RSS turinys](#) gali būti peržiūrimas naudojantis šiuolaikinėmis naršyklėmis ar specialiomis RSS programomis. Dar žr. [antrosios kartos saitynas](#)

angl. *RSS channel*

³ Kitaip dar apibrėžiamas: rinkinys abstrakčių sąvokų, kuriomis aprašoma tam tikra taikomoji sritis arba užduočių ar sistemų klasė; taikomosios srities [esybiu](#) ar objektų tipų ir jų ryšių aprašas, nepriklausomas nuo naudojamos [DBVS](#).

saitynas, *sin.* pasaulinis tinklas

Svarbiausia sudedamoji interneto dalis – pasauliniu mastu išskirstytas hipertekstinėmis nuorodomis tarpusavyje susietų dokumentų, failų ir paslaugų rinkinys. Tai – milžiniška elektroninė [informacijos](#) ir paslaugų biblioteka (laikoma interneto serveriuose, naudojančiuose [HTTP](#) hipertekstinių [duomenų](#) persiuntimo protokolą), kurioje galima įvairi paieška.⁴

angl. *World Wide Web (WWW), the Web*

saityno paslauga

Standartizuota [saityno](#) taikomųjų programų paslauga, sukurta remiantis atviraisiais interneto standartais [XML](#) ([duomenims](#) žymėti), [SOAP](#) ([duomenims](#) siųsti), [WSDL](#) (paslaugoms aprašyti), [UDDI](#) (paslaugų žinynams, viešiesiems registrams sudaryti) ir atitinkanti [paslaugomis grindžiamą architektūrą](#).

angl. *Web Service (WS)*

semantinė saityno paslauga

[Saityno paslauga](#) ir [semantinio saityno technologijų](#) derinys – [saityno paslauga](#), kurios semantiką (t. y. paskirtį, savybes, galimybes ir pan.) aprašančius [metaduomenis](#) gali automatiškai interpretuoti kompiuterinės programos.

angl. *Semantic Web Service (SWS)*

semantinis išteklių tinklas

[Semantinio saityno](#) ir [išteklių tinklo technologijų](#) derinys – [išteklių tinklas](#), kurio turinys, paslaugos, ypatybės aprašyti pagal [semantinio saityno](#) formalius reikalavimus.

angl. *Semantic Grid*

semantinis saitynas

[Saitynas](#), kuriame, naudojant semantines žymes, semantinį anotavimą, [duomenims](#), [informacijai](#) suteikiama formaliai apibrėžta reikšmė, prasmė, ypatybės. [Semantinis saitynas](#) skirtas automatinei kompiuterių tarpusavio sąveikai, grindžiamai bendra terminija, [ontologijų](#) kalbomis, logikos formalizmais ir [loginio išvedimo](#) galimybėmis.

angl. *Semantic Web*

semantinis tinklas

Vienas iš [žinių vaizdavimo](#) būdų – žymėtasis orientuotasis grafas, kurio viršūnės atitinka sąvokas (konceptus), o žymėtieji lankai – semantinius sąvokų tarpusavio ryšius. Dar žr. [žinių vaizdavimo modelis](#).

angl. *Semantic network, Semantic net*

skaičiavimo išteklių tinklas

[Išteklių tinklų](#) rūšis – didelės apimties ir spartos išskirstytų lygiagrečių skaičiavimų sistema, skirta moksliniams tyrimams bei komerciniams tikslams. [Skaičiavimo išteklių tinkle](#) naudojami tarpusavyje sujungtų atskirų kompiuterių ir kompiuterių klasterių ištekliai, todėl atliekama daug daugiau skaičiavimų, nei būtų įmanoma naudojant vieną (net ir patį galingiausią) kompiuterį. Pvz., skaičiavimo išteklių tinklai pasitelkiami apdorojant dalelių greitintuve fiksuojamą [informaciją](#) (projektai proEGEE, LCG, LHC@HOME), ieškant nežemiško intelekto (projektas SETI@HOME) ir kt.

angl. *Computational Grid*

sprendimų rengimo sistema

Interaktyvioji adaptyvioji kompiuterinė programa ar [informacinė sistema](#), kuri renka, analizuoja verslo [duomenis](#) ir pateikia apibendrintą [informaciją](#) sprendimus priimantiems asmenims (lentelėmis, grafikais ar kitokia forma).

angl. *Decision Support System (DSS)*

technologija

Gamybos procesų, būdų ir priemonių visuma.

angl. *technology*

tinklaraštis

Bendrai naudojamas internetinis žurnalas, kuriame publikuojami asmeninių dienoraščių įrašai apie savo pomėgius, dalijamasi patirtimi ir pan. Dar žr. [antrosios kartos saitynas](#)

angl. *blog, weblog*

tinklas

[Esybių](#) (tinklo mazgų, grafo viršūnių) ir jų tarpusavio ryšių visuma.

angl. *net, network, web*

vikis

Interneto svetainė, kurios lankytojai, naudodamiesi naršyklėmis, gali lengvai bendromis jėgomis tobulinti (kurti, sieti, struktūrinti, naikinti, redaguoti, papildyti) tiek savo, tiek kitų sukurtą jos turinį. Dar žr. [antrosios kartos saitynas](#)

angl. *wiki*

visuomenė

Visuma žmonių, kurie turi kultūrinių, ekonominių panašumų, gyvena toje pačioje vietovėje, turi panašių interesų ar pan.

angl. *society*

žinija

Tam tikros srities žinių visuma.

angl. *complete knowledge*

žiniomis grindžiama sistema

Kompiuterinė programa, turinti deklaratyvių [žinių bazę](#), kurioje laikomos koduotos iš specialistų gautos [žinios](#), reikalingos

⁴ *Saitynu* vadinamas ir pats kompiuterių [tinklas](#), susidedantis iš interneto serverių, kurie hipertekstinių dokumentų persiuntimo protokolu ([HTTP](#)) teikia tekstinius, grafinius, garsinius, vaizdo išteklius ir paslaugas internetu.

įvairioms problemoms spręsti.

angl. *knowledge-based system (KBS)*

žinios

[Informacijos](#) ir patirties, konteksto supratimo, interpretavimo, svarstymo gebėjimo visuma, reikalinga sprendimams priimti ir veikti. [Žinios](#) gali būti išreikštosios (angl. *explicit*) ir neišreikštosios (angl. *tacit*).

angl. *knowledge*

žinių bazė (ŽB)

[Žiniomis grindžiamos sistemos](#) dalis – [žinių](#) rinkinys, išreikštas naudojant tam tikrą formalią [žinių vaizdavimo kalbą](#). [Žinių bazėje](#) kaupiamos [žinios](#) naudojamos numatytų taikomųjų sričių problemoms spręsti.

angl. *knowledge base (KB)*

žinių ekonomika

Ekonomika, kai siekiant ekonominio ir socialinio išsivystymo efektyviai savo specifiniams poreikiams pritaikomos ir naudojamos [žinios](#), perimama pažangi pasaulinė patirtis.

angl. *Knowledge Economy, Knowledge-Based Economy*

žinių įgijimas

Procesas, kai [žinios](#) išgaunamos iš ekspertizės šaltinių ir perkeliamos į [žinių bazę](#).

Tai – pirmasis [žinių inžinerijos](#) etapas, apimantis žinių identifikavimą, konceptualizavimą, formalizavimą, diegimą, testavimą. [Žinių įgijimo](#) metodai yra automatiniai, pusiau automatiniai ir neautomatiniai (pvz., stebėjimas, interviu).

angl. *knowledge acquisition (KA), knowledge elicitation*

žinių inžinerija

[Ekspertinių, žiniomis grindžiamų sistemų](#) kūrimo procesas, apimantis [žinių įgijimą](#), [žinių bazės](#) kūrimą, [žinių bazės](#) patikrinimą ir [ekspertinės sistemos](#) parengimą [loginiam išvedimui](#) vykdyti.

angl. *Knowledge Engineering (KE)*

žinių inžinierius

Inžinierius, kuris surenka [žinias](#) iš ekspertų, esamų dokumentų ar kt. ir sutvarko jas [ekspertinės sistemos žinių bazėje](#).

angl. *knowledge engineer*

žinių radimas

Procesas, kai [duomenų](#) rinkinyje aptinkamos pasikartojančios duomenų priklausomybės, šablonai ar struktūros, pasižyminčios pagrįstumu, naujumu, potencialiu naudingumu ir suprantamumu. Prieš ieškant [žinių](#) paprastai [duomenys](#) rengiami, renkami, valomi, įtraukiamos išankstinės žinios ir tinkamai interpretuojami [duomenų tyrybos](#) rezultatai.

angl. *knowledge discovery [in databases (KDD)]*

žinių saitynas

1) Integruotas išskirstytų [žinių tinklas](#), grindžiamas [saityno technologijomis](#).

2) [Semantinio saityno](#) poaibis, kurio esmė – [žinios](#).

angl. *knowledge web, Knowledge Web*

žinių technologija

[Technologija](#), skirta tinkamai [informacijai](#) filtruoti ir pateikti reikiamu momentu, tuo būdu didinant [informacinės technologijos](#) intelektiškumo lygį. Tai kalbinių ir programinių priemonių bei jų panaudojimo būdų rinkinys, kuriuo naudojantis galima geriau vaizduoti, tvarkyti [informaciją](#) ir [žinias](#), jomis keistis. [Žinių technologiju](#) pavyzdžiai: [ontologijos](#), temų žemėlapiai ([ISO/IEC 13250](#)), grupinio darbo sistemos ir kt.

angl. *Knowledge Technology*

žinių vaizdavimas

1) [Žinių](#) kodavimo procesas, kurio rezultatas – [žinių bazė](#); žinių formalizavimo ontologinių susitarimų rinkinys.

2) Dirbtinio intelekto šaka, nagrinėjanti, kaip konstruoti ir naudoti sistemas, skirtas [žinioms](#) kaupti.

angl. *Knowledge Representation (KR)*

žinių vaizdavimo modelis

Žinių, kurias numatoma laikyti [žiniomis grindžiamoje sistemoje](#), formalių kodavimo priemonių visuma. Pvz.: produkcinės taisyklės (angl. *production rules*), [semantiniai tinklai](#), freimai (angl. *frames*), pirmos eilės predikatų (angl. *first-order predicate*), tikimybinė (angl. *probabilistic*), neraiškiąji (angl. *fuzzy*), nemonotoninė (angl. *non-monotonic*) ar kt. logika.

angl. *knowledge representation model/language*

žinių valdymas

1) Sistemingo [žinių](#) kūrimo, rinkimo, tvarkymo, skleidimo ir naudojimo procesų visuma.

2) Išreikštas (angl. *explicit*) sistemingas svarbiausių [žinių](#) ir su jomis susijusių kūrimo, rinkimo, tvarkymo, skleidimo ir naudojimo procesų valdymas.

angl. *Knowledge Management (KM)*

žinių visuomenė

[Visuomenė](#), kurios nariai siekia efektyviai naudotis esamomis [žiniomis](#) ir dalytis savo naujomis [žiniomis](#) su kitais.

angl. *Knowledge Society*

XML kalba

Standartinė [saityno](#) metažymių kalba, sudaranti galimybę kurti laisvai pasirenkamus žymių rinkinius, kuriais galima struktūrizuoti ir aprašyti bet kokios rūšies [duomenis](#), numatant jų laikymo, peržiūrėjimo, apdorojimo būdus. XML kalba yra standartinės apibendrintosios ženklinimo kalbos SGML (ISO 8879:1986) poaibis.

angl. *XML (eXtensible Markup Language)*

2. Anglišku terminų rodyklė [Index of English Terms]

Angliškas terminas [Term in English]	Lietuviškas terminas [Term in Lithuanian]
<i>Ajax (Asynchronous JavaScript and XML)</i>	AJAX technologijos
<i>Atom</i>	protokolas „Atom“
<i>blog</i>	tinklaraštis
<i>cluster</i>	klasteris [žr. skaičiavimo išteklių tinklas]
<i>computational grid</i>	skaičiavimo išteklių tinklas
<i>computing / computers</i>	kompiuterija
<i>conceptual schema, conceptual data model</i>	konceptinė schema, konceptinis duomenų modelis
<i>conceptual model</i>	konceptinis modelis
<i>data</i>	duomenys
<i>database (DB)</i>	duomenų bazė (DB)
<i>database conceptual modelling</i>	duomenų bazių konceptinis modeliavimas [žr. 3 sk.]
<i>database management system (DBMS)</i>	duomenų bazių valdymo sistema (DBVS)
<i>data grid</i>	duomenų išteklių tinklas
<i>data mining</i>	duomenų tyryba
<i>data warehouse (DW)</i>	duomenų saugykla
<i>decision support system (DSS)</i>	sprendimų rengimo sistema
<i>deep knowledge</i>	giluminės žinios [žr. ekspertinė sistema]
<i>distributed system</i>	išskirstyta sistema [žr. paslaugomis grindžiama architektūra]
<i>Dublin Core</i>	žr. metaduomenys
<i>entity</i>	esybė
<i>expert system (ES)</i>	ekspertinė sistema (ES)
<i>explicit knowledge</i>	išreikštos žinios
<i>first generation expert system</i>	pirmos kartos ekspertinė sistema
<i>first-order predicate logic</i>	pirmos eilės predikatų logika [žr. žinių vaizdavimo modeliai]
<i>folksonomy</i>	folksonomija
<i>frame</i>	freimas [žr. žinių vaizdavimo modeliai]
<i>fuzzy logic</i>	neraiški logika [žr. žinių vaizdavimo modeliai]
<i>grid</i>	išteklių tinklas
<i>grid service</i>	išteklių tinklo paslauga [žr. 3 sk.]
<i>groupware</i>	Grupinio darbo sistema(-os) [žr. žinių technologija]
<i>HTTP (Hypertext Transfer Protocol)</i>	hipertekstų persiuntimo protokolas HTTP [žr. saitynas]
<i>inference</i>	loginis išvedimas
<i>information</i>	informacija
<i>information grid</i>	išteklių tinklo informacijos sandas
<i>information management</i>	informacijos valdymas
<i>information society</i>	informacinė visuomenė
<i>information system (IS)</i>	informacinė sistema (IS)
<i>information system engineering</i>	informacinių sistemų inžinerija [žr. 3 sk.]
<i>information technology (IT)</i>	informacinė technologija (IT)
<i>information warehouse</i>	informacijos saugykla [žr. 3 sk.]
<i>knowledge</i>	žinios
<i>knowledge acquisition (KA)</i>	žinių įgijimas
<i>knowledge base (KB)</i>	žinių bazė (ŽB)
<i>knowledge base management system (KBMS)</i>	žinių bazių valdymo sistema [žr. 3 sk.]
<i>knowledge-based economy</i>	žiniomis grindžiama ekonomika
<i>knowledge-based system (KBS)</i>	žiniomis grindžiama sistema
<i>knowledge discovery [in databases (KDD)]</i>	žinių radimas [duomenų bazėse]
<i>knowledge economy</i>	žinių ekonomika
<i>knowledge elicitation</i>	žinių išgavimas
<i>knowledge engineer</i>	žinių inžinierius
<i>knowledge engineering (KE)</i>	žinių inžinerija
<i>knowledge grid</i>	išteklių tinklo žinių sandas
<i>knowledge management (KM)</i>	žinių valdymas

<i>knowledge representation (KR)</i>	žinių vaizdavimas
<i>knowledge representation models/languages</i>	žinių vaizdavimo modeliai , žinių vaizdavimo kalbos
<i>knowledge society</i>	žinių visuomenė
<i>knowledge technology</i>	žinių technologija
<i>knowledge warehouse</i>	žinių saugykla [žr. 3 sk.]
<i>knowledge web, Knowledge Web</i>	žinių saitynas
<i>mash-up, mashup</i>	hibridas
<i>metadata</i>	metaduomenys
<i>metadata repository</i>	metaduomenų saugykla
<i>model</i>	modelis
<i>net</i>	tinklas
<i>network</i>	tinklas
<i>non-monotonic logic</i>	nemonotoninė logika [žr. žinių vaizdavimo modeliai]
<i>OLAP (OnLine Analytical Processing)</i>	interaktyvus analitinis apdorojimas tinkle [žr. duom. saugykla]
<i>ontology</i>	ontologija
<i>OWL Web Ontology Language</i>	saityno ontologijų kalba OWL
<i>probabilistic logic</i>	tikimybinė logika [žr. žinių vaizdavimo modeliai]
<i>production rule</i>	produkcinė taisyklė [žr. žinių vaizdavimo modeliai]
<i>RDF (Resource Description Framework), RDF Schema</i>	išteklių aprašymo kalbos RDF ir RDF Schema [žr. semant.sait.]
<i>retrieval</i>	išrinkimas
<i>RSS, Really Simple Syndication, RDF/Rich Site Summary</i>	RSS protokolas
<i>RSS channel</i>	RSS sklaida
<i>RSS feed</i>	RSS santrauka
<i>second generation expert system</i>	antrosios kartos ekspertinė sistema
<i>semantic grid</i>	semantinis išteklių tinklas
<i>semantic network, semantic net</i>	semantinis tinklas
<i>semantic web</i>	semantinis saitynas
<i>semantic web service (SWS)</i>	semantinio saityno paslauga
<i>service-based architecture</i>	paslaugomis grindžiama architektūra (PGA)
<i>service-oriented architecture (SOA)</i>	paslaugoms grindžiama architektūra
<i>shallow knowledge</i>	paviršinės žinios [žr. ekspertinė sistema]
<i>social bookmarking</i>	bendruomenių adresynų naudojimas
<i>social network</i>	bendruomenės tinklas
<i>society</i>	visuomenė
<i>tacit knowledge</i>	neišreikštos žinios
<i>technology</i>	technologija
<i>Topic Maps</i>	Temų žemėlapiai (ISO/IEC 13250) [žr. žinių technologija]
<i>UDDI (Universal Description, Discovery, and Integration)</i>	Universali aprašymo, radimo ir integravimo kalba UDDI [žr. sait.p.]
<i>a web</i>	tinklas
<i>Web, the Web</i>	saitynas
<i>Web 2.0</i>	antrosios kartos saitynas
<i>web service (WS)</i>	saityno paslauga
<i>wiki</i>	vikis
<i>WSDL (Web Service Definition Language)</i>	saityno paslaugų apibrėžimo kalba WSDL
<i>World Wide Web (WWW)</i>	saitynas
<i>XML (Extensible Markup Language)</i>	išplečiamoji žymėjimų kalba XML

3. Terminų prasminių sąryšių schema

	<u>duomenys</u>	<u>informacija</u>	<u>žinios</u>	paslaugos
<u>visuomenė</u>		<u>informacinė visuomenė</u>	<u>žinių visuomenė</u>	
valdymas		<u>informacijos valdymas</u>	<u>žinių valdymas</u>	
ekonomika			<u>žinių ekonomika</u>	
inžinierius	duomenų inžinierius	informacijos inžinierius	<u>žinių inžinierius</u>	
inžinerija	duomenų bazių koncepcinis modeliavimas	informacinių sistemų inžinerija	<u>žinių inžinerija</u> (tame tarpe <u>žinių įgijimas</u>)	
<u>technologija</u>		<u>informacinė technologija</u>	<u>žinių technologija</u> (pvz. <u>ontologija</u>)	
vaizdavimas			<u>žinių vaizdavimas</u>	
<u>modelis</u> (pvz. <u>tinklas</u>)		<u>koncepcinis modelis</u> <u>koncepcinis duomenų modelis, koncepcinė schema</u>	<u>žinių vaizdavimo modeliai</u> (pvz. <u>semantinis tinklas</u>)	
sistema		<u>informacinė sistema</u> <u>sprendimų rengimo sistema</u>	<u>žiniomis grindžiama sistema</u> <u>ekspertinė sistema</u>	
valdymo sistema	<u>duomenų bazių valdymo sistema</u>		žinių bazių valdymo sistema	
bazė	<u>duomenų bazė</u>	<u>metaduomenų repozitoriumas</u>	<u>žinių bazė</u>	
saugykla	<u>duomenų saugykla</u>	informacijos saugykla	žinių saugykla	
	<u>duomenų tyryba, žinių radimas [duomenų bazėse]</u>			
<u>saitynas</u>			<u>žinių saitynas</u> <u>semantinis saitynas</u>	<u>paslaugomis grindžiama architektūra</u> <u>saityno paslauga</u>
			<u>semantinė saityno paslauga</u>	
<u>išteklų tinklas</u>	<u>skaičiavimo išteklų tinklas</u> <u>duomenų išteklų tinklas</u>	<u>išteklų tinklo</u> <u>informacijos sandas</u>	<u>semantinis išteklų tinklas</u> <u>išteklų tinklo</u> <u>žinių sandas</u>	išteklų tinklo paslauga

Prašau, pastabas ir pasiūlymus siųskite: [Sauliui Maskeliūnui](#). *Dėkoju iš anksto!*